Domoljubni radio

Portal domoljubnog radija

6. objava iz serijala „Kako ojačati borbu protiv stereotipa i predrasuda“ – O stereotipima i predrasudama prema marginaliziranima – ovisnicima i socijalno ugroženima

Antun Brađašević · Sunday, October 22nd, 2023

I u hrvatskom društvu postoje brojne predrasude prema osobama koje su iz raznih razloga „isključene“, marginalizirane, i nekih ih smatraju manje vrijednima i „teretom“. I spominajnje takvih osoba nekima izaziva nelagodu i kao da je taboo tema i nešto o čemu nije poželjno govoriti. U ovoj objavi govorit ćemo o ovisnicima koji su liječeni u Zajednici Susret (Domu za ovisnike) i o socijalno ugroženim osobama koje su korisnici pomoći Crvenog križa. O toj temi sugovornik nam je bio **Dario Pauković** koji je završio studij duhovnosti na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu i aktualni je ravnatelj GDCK Nove Gradiške. On je 21 godinu radio kao stučna osoba radio s ovisnicima u Zajednici Susret (ovisnosti o drogi, alkoholu, kocki, kladionicama, internetu).

Ovisnost je kronična i recividirajuća bolest

„ U tom poprilično dugom periodu moga rada u spomenutoj ustanovi praktički došlo je i do smjena generacija. U početku su najčešće ovisnosti bile o teškim drogama, heroinu, kokainu, o marihuani, a kasnije je to „evoluiralo“ na sintetičke droge koje su sada preovladale tržištem. One izazivaju irevirzibilna oštećenja mozga, ostavljaju trajnije posljedice i daleko su opasnije. Puno je teža rahabilizacija i oporavak oboljelih od takvih droga. Takve osobe su često stigmatizirane u zajednici u kojoj žive, čega su one uglavnom i svjesne, pa je onda problem još kompleksniji. Takve osobe, za koje se smatra kako su oštećena zdravlja, teže dobivaju posao, prema njima ima dosta skepticizma a neki ih i zbjegavaju misleći kako se mogu od njih zaraziti nekom bolešću. Ovisnici često imaju ozbiljnih problema kako se uključiti u normalan život i socijalizirati se u okolinu. Ja sam s ovisnicima doslovno živio 24 sata dnevno. Bilo je tu veliki broj različitih osoba, različitih osobnosti, iz različitih krajeva. Bio je to neobičan mix koji je trebao djelovati u jednoj smislenoj cjelini kako bi se postigao terapijski učinak. Ovisnost je kronična i recividirajuća bolest. Osoba koja je jednom okusila ovisnost može biti izliječena no može se dogoditi i ponovni povratak „na staro“. To se katkada odnosi i na osobe oboljele od karcinoma. Upravo taj recidivizam kod ljudi stvara bojazan i predrasude i nepovjerenje. Lokalna zajednica u koju se nakon pauze liječenja vrća ovisnik ima prijašnju percepciju o njemu. Promjena na čovjeku se ne vidi

na njegovom licu nego u njegovim djelima. U terapijskom procesu se upravo na to troši jako puno vremena. Štićenika se priprema na to kako će se resocijalizirati kada se ponovno vrati u okolinu u kojoj je živio. "-rekao je uz ostalo Pauković

Teško je promjeniti društvo i za to je potrebo puno edukacije i upornosti a već smo rekli kako o toj temi mnogi mediji ne žele niti govoriti jer o svemu tome imaju predrasude koje ne mogu nadvladati. I u Hrvatskoj se u nekoliko navrata tijekom godine posebno ukazuje na problem ovisnosti (kada se obilježva Svjetski dan borbe protiv ovisnosti ili Tjedan borbe protiv ovisnosti, i sl.). Dakle u te dane ih se sjetimo no rješavanje problema ovisnosti mora biti sustavno, svakodnevno i sa institucionalne i vaninstitucionalne razine. Mnogi ne znaju kako poslodavci u Hrvatskoj, temeljem aktualnih zakonskih odredbi, imaju posebne benefite ako zaposle osobe koje su liječeni ovisnici. U praksi se „na prste jedne ruke" mogu nabrojati oni koji su iskoristili tu mogućnost. Dakle ne znamo je li riječ o neinforiranosti ili nečem drugom. Riječ je o tzv „tihoj stigmatizaciji". U praksi ima puno primjera skojim se sve problemima susreću bivši ovisnici, koji katkada dobiju i otkaz na poslu kada se sazna kakva je bila njihova nedavna prošlost. Takvi slučajevi znaju biti „okidač" za ponovni ulazak u svijet ovisnosti. Potrebno je sustavno educirati o ovom problemu a pohvalno je svakako to što na razini brojnih gradova u Hrvatskoj postoje Koordinacijska tijela za suzbijanja ovisnosti pri gradskim upravam, a riječ je o multidisciplinarnom tijelu u kojem se nalaze i psiholozi, kriminalisti, liečnici, osobe iz školstva,... Tu su i Timovi za psihosocijalnu pomoć koji recimo djeluju uz financijsku posdršku Ministarstva

hrvatskih branitelja. Njihov rad i značaj su vrlo veliki, npr. pri suzbijanju broja suicida, sprečavanju ovisnosti i sl. Zanimljiva je i činjenica kako je Republika Hrvatska, kada gledamo Europsku uniju, u radu sa osobama koje su ovisnosnici, puno uspješnija od nekih drugih zemalja, što su potvrdile neka nejnovije relevantne studije i istraživanja. Neke države uopće ne sufinanciraju liječenje ovisnika, no to u Hrvatskoj nije slučaj. Kod nas se u terapijsku zajednicu može ići „na teret države" i po nekoliko puta. Dakle u Hrvatskoj su i zakoni a i država vrlo empatični za ovaj problem. Hrvatska je „naslijedila" model brige o ovisnicima od Ialije koja je imala „boom ovisnosti" i narkomanije, 20-tak godina prije Hrvatske. Nama susjedne zemlje poput BiH ili Srbije u ovakve programe uključile su se puno kasnije od Hrvatske.

Ustanova socijalne skrbi Dom za ovisnike „Zajednica Susret" osnovana je 2000. godine. Osnivač ustanove je Humanitarna organizacija „Zajednica Susret". Ustanova pruža usluge: smještaja i psihosocijalnog tretmana ovisnika socijalnog i savjetodavnog rada psihosocijalne pomoći i podrške radne terapije i radno-okupacijskih aktivnosti brige o zdravlju Ustanova provodi program "Projekt Čovjek" koji se zasniva na kombinaciji terapijskih pristupa. Programi se provode kroz savjetodavni rad, program psihosocijalne rehabilitacije ovisnika u terapijskoj zajednici kao i program resocijalizacije rehabilitiranih ovisnika. Ustanova provodi programe koji se zasnivaju na kombinaciji terapijskih pristupa koji u sebi imaju elemente bihevioralne, kognitivne i realitetne terapije.Radne aktivnosti uključuju kućanske poslove, brigu o životinjama, kreativni rad s keramikom, drvetom, kamenom te druge poslove vezane za život u zajednici.

Predrasude prema siromašnima i nemoćnima

Nužno je osvijestiti fokus svih ljudi o tome kako živimo u svijetu u kojem su oko nas osobe sa velikim životnim poteškoćama i često puta one nemaju snage i kapaciteta same se boriti s onim što im se dogodilo, pa trebaju našu pomoć.

U hrvatskom društvu katkada se, kroz medije i na druge načine može saznati za mišljenje kako ima puno onih koji „parazitiraju" i dobivaju materijalnu ili financijsku pomoć koja im nije potrebna i na koju nemaju pravo, koju ne zaslužuju i nije im potrebna. „Sit gladnome ne vjeruje" – stara je poslovica kojaje i danas prisutna. Tko su ti ljudi koji primaju pomoć preko Crvenog križa, kakva je tu situacija i što reći o predrasudama i stereotipima prema spomenutim osobama? O tome smo, u drugom dijelu našeg razgovora popričali sa našim sugovornikom gospodinom Paukovićem. Evo nekih najzanimljivijih naglasaka.

U današnje vrijeme je puno izazova s kojima se teško mogu nositi brojne osobe. Mnogo je nezaposlenih ili onih koji jedva preživljavaju s malim plaćama ili mirovinama.

Ekonomska kriza je evidentna a još su ju pojačeli i nedavni potresi i veliko nevrijeme ali i drugi globalni događaji. Crveni križ kao najstarija i najveća humanitarna organizacija u Hrvatskoj ujedno je najoragniziranija u toj aktivnosti pružanja pomoći potrebitima i pomoć se pruža svima bez obzira na rasnu, vjersku ili bilo koju drugu različitost. Tako je bilo u vrijeme Domovinskog rata, a tako je i danas u mirnodopsko vrijeme u kojem imamo nove izazove i teškoće. Prema hrvatskim zakonima postoji čak 14 javnih ovlasti Crvenog križa. Događaju se novi izazovi poput migrantske krize a tu su i potresi te elementarne nepogode te pomoć izbjeglima iz Ukrajine, željezničke i cestovne nesreće, pomoć osobama starije životne dobi koje su u socijalnim neprilikama i neprikladnim uvjetima življenja. Neki ljudi imaju predrasude prema ratnim izbjeglicama pa kažu kako im Hrvatska ne bi trebala pomagati, a zaboravljaju kako su mnogi u vrijeme Domovinskog rata također morali migrirati i biti ovisni o pomoći drugih zemalja. Neki čak imaju rasistička ili vjerski motivirana negativna stajališta pa smatraju kako ne bi trebali pomagati osobe druge boje kože ili druge vjere. Kada je riječ o humanitarnosti, mnogi bi se trebali obrazovati i početi mijenjati svoja negativna stajališta jer se jedino tako mogu „izgraditi“ i biti bolji i pozitivniji ljudi.

„Društvo u cjelini je „pozvano“ na to da i nove generacije educiramo i obrazujemo na to budu humani. To se čini kroz obrazovne institucije od najranije dobi, ali i kroz edukaciju građanstva, obitelji, pojedinih skupina,… Postoji primjerice projekt „Humane vrednote“ kojeg provodimo po školama već dugi niz godina. Treba se „spustiti“ iz teorije u praksu i humanost treba živjeti svakodnevno i svugdje. Tu je važno volontiranje, kako bi se osobe u praksi upoznale s tim kako žive ljudi u potrebi i kako im treba pružati pomoć. Samo na novogradiškom području nedavno je podijeljeno 5800 paketa hrane i higijenskih potrepština, što svjedoči kolika je potreba pružanja pomoći socijalno ugroženim obiteljima. To je i u logističkom smislu bio veliki izazov. Kroz projekt „Zaželi“ pružena je konkretna pomoć velikom broju starih i nemoćnih osoba a uz to je i privremeno bio zaposlen znatan broj žena starije životne dobi koje su vrlo teško zapošljive na tržištu rada. Crveni križ ima konstantu svojih aktivnosti i konkretno pomaže mnogima i apsolutno opravdava svoje postojanje, a tako će biti i ubuduće. Najveća nam je želja u naš rad uključiti što veći broj mladih ljudi. Evo i izreke Majke Terezije koja mene osobno jako motivira i koja kaže: „Svatko tko ti se približi neka ode od tebe bolji i plemenitiji“, pa neka tako i bude.“- rekao je uz ostalo Pauković.

Autor: Antun Brađašević

Ciklus objava„Kako ojačati borbu protiv stereotipa i predrasuda“ – financijski podržava Agencija za elektroničke medije kroz projekt “Poticanje novinarske izvrsnosti 2023.”

This entry was posted on Sunday, October 22nd, 2023 at 8:01 pm and is filed under Aktualno, Nekategorizirano You can follow any responses to this entry through the Comments (RSS) feed. Responses are currently closed, but you can trackback from your own site.